

FIMO

canes

Petra
Nemravová

Šikovné
Ruce

roličky a hranolky

FIMO

canes

roličky a hranolky

Petra Nemravová

*Šikovné
Ruce*

Petra Nemravová

**Fimo
Canes
roličky a hranolky**

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz
www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
fax: +420 234 264 400
jako svou 4506. publikaci

Odpovědná redaktorka Jana Minářová
Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková
Texty Petra Nemravová
Fotografie v textu Petra Nemravová, Filip Kokstein
Fotografie na obálce Filip Kokstein, www.kokstein.com
Počet stran 80
První vydání, Praha 2011
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
© Grada Publishing, a.s., 2011

978-80-247-3834-5 (tištěná verze)
978-80-247-7078-9 (elektronická verze ve formátu PDF)

*Názvy produktů, firem apod.
použité v knize mohou být
ochrannými známkami
nebo registrovanými ochrannými
známkami příslušných vlastníků.*

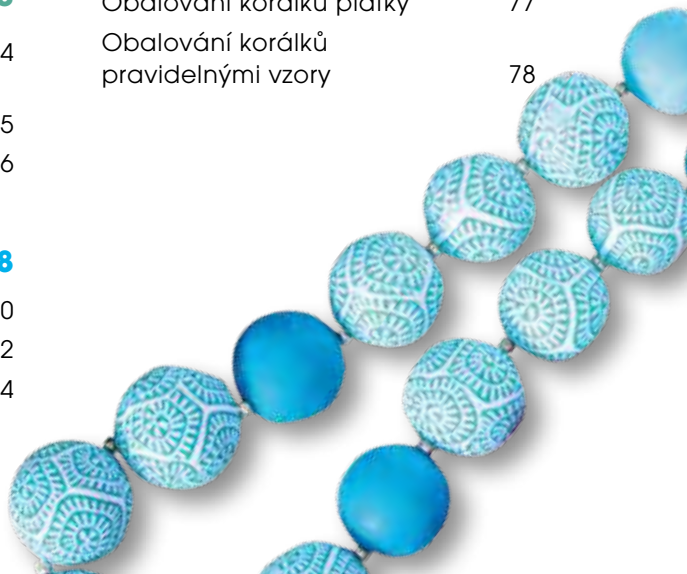
*Doporučení a pracovní postupy
v této knize byly autorem
ověřeny, přesto za ně nelze
převzít odpovědnost. Autor ani
nakladatelství neručí za jakékoliv
věcné, osobní ani majetkové škody.*

WWW.SVET-KORALKU.CZ

VŠE PRO TVORBU Z KORÁLKŮ

Úvod	5	Jedem do Afriky	36
		Žirafa	38
Materiál	6	Zebra	40
		Levhart	42
Pomůcky	7	Řekni, kde ty kytky jsou	47
		Chryzantéma	48
Základní postupy	8	Květy lilie	50
		S vykrajovátky	52
Příprava hmoty k použití	8		
Uchovávání hmoty	9	Inspirací Zentangle	56
Blendování aneb přechody barev	10	Počmáraný cane	58
Redukování pravidelných caneů	10	Tisíc koleček	60
Práce s nepravidelným canem	14	Lístečkový	62
Krájení na plátky	15	Co se do kolonek nevešlo	64
		Blendovaný proplétaný kaleidoskop	66
V hlavní roli roličky	16	Monogram Cane	70
Proužky na scénu!	17	Mám kupu roliček, co s nimi?	72
Proužky stejnoměrné	18	Plátek s caney	74
Proužky rozšiřující – ztenčující se	19	Zmenšující se korále	74
Proužky blendované	20	Pufíci – efektní duté korálky	75
		Polštářkové korálky	76
Bull-eye a jeho varianty	23	Obalování korálků plátky	77
Základní bull-eye	24	Obalování korálků pravidelnými vzory	78
Bull-eye třibarevný s různou šíří vrstev	25		
Bull-eye blendovaný	26		
Spirála, spirálky, spirálování	28		
Základní spirálka	30		
Spirálka kombinovaná s proužky	32		
Spirálka blendovaná	34		

... ráno s nimi vstávám a večer usínám.. V hlavě mi běhají roličky a hranolky a vzory a... vůbec. Jenže teď přede mnou stojí veliký úkol tohle všechno přenést na papír – do textu a fotek, které budou přístupné začátečníkům i pokročilým.

Publikace je svým pojetím monotematická – zabývá se „pouze“ jedním aspektem práce s polymerovou hmotou. Ale! Práce s cane (cane = váleček, rolička či hranolek z polymerové hmoty se vzorem) je jedním z velkých témat. Kolik je na světě obrázků a tvarů, tolik může být i caneů. Pro ty, kdož stále tápou, přidávám jako příklad rokoková lízátka a bonbóny. To je vlastně také cane – z malých různě tvarovaných válečků jsou sestaveny kytičky a další tvary, které se dále řežou na plátky.

Umělci, kteří tvoří z polymerové hmoty, si původně nápad „vypůjčili“ od výrobců skleněných millefiori (mille = tisíc, fiori = květina), korálků s motivy květin a dalších vzorů, které se vyrábějí stejným způsobem. Tolik z historie.

A jaké motivy se ve válečcích dají vytvořit? Jak už bylo předesláno: úplně všechny. Záleží jen na vlastní fantazii a zručnosti. Považujte tedy tuto publikaci za základ, ve kterém najdete i několik variant, ostatní je na vás.

Pojďme se tedy ponořit do tajů a záhad práce s válečky!

Přeji Příjemné a Poučné Počtení

Petra Nemravka

Poznámka – v publikaci budu volně používat termín cane, rolička, váleček. Jedná se stále o tutéž věc.

Hmoty více popisuji ve své první knize Fimo – šperky z polymerové hmoty, na kterou se občas budu odkazovat, abych zbytečně nezduvojovala informace. Ke tvorbě válečků je potřeba vědět, že hmoty, které jsou pevnější, jsou pro tvorbu caneů vhodnější (vhodné je tedy např. Pardo Art Clay – nikoliv kuličky, ale bloky, Fimo Classic, Kato PolyClay), naopak příliš neuspějete s Fimo Soft nebo Pardo (původní kuličky – imitace minerálů – jsou vhodné spíše pro abstraktní témata). Jde o to, aby tvary a detaily, které uvnitř válečku vymodelujete, zůstaly i po zmenšení zachovány. Pokud je hmota příliš měkká, tvary uvnitř roličky se mohou snadno zdeformovat. Obecné doporučení asi neexistuje, zkuste více značek a uvidíte, se kterou se Vám bude dobře pracovat. Záleží totiž i na teplotě Vašich prstů, teplotě v místnosti atd.

Tvoření caneů je na pomůcky velmi nenáročná záležitost. Potřebujete v podstatě jen **strojek** na těstoviny (dá se obejít válečkem a hracími kartami), **váleček** (nenasákavý, tedy nikoliv dřevěný, se kterým jste včera vyválčila štrúdl pro svého drahého, běžně se používá akrylový), **kvalitní nůž** a **nenasákavou podložku**. Výběru nože je třeba věnovat pozornost – nože na koberce dle mého nejsou vhodné. Řežete-li totiž váleček z jedné strany, poněkud si ho deformujete. Je důležité mít nůž ostrý, který vám po ukrojení plátku „nerozmaže“ vzor a který lehko můžete prsty uchopit za oba konce.

Pozn.: pokud při výrobě caneů budete potřebovat jinou pomůcku než je standardní vybavení, najdete ji uvedenou vždy na počátku daného postupu.

V této kapitole jsou popsány postupy, které se vztahují k práci s roličkami. Obecné základy popisují ve své první knize.

Příprava hmoty k použití

Vyjmete-li hmotu z balení, je třeba ji před použitím změkčit. Hmotu se na počátku dle značky může drolit, být tvrdá a nepoddajná. Ještě než ji poprvé vložíte do strojku, zploštíte ji na plátek široký přibližně tak, jak je široká nejširší mezera mezi válci strojku. Hmotu můžete nakrájet na plátky, které položíte vedle sebe a válečkem poválíte a spojíte (u tvrdších hmot). U měkčích hmot stačí jen kostičku zploštit válečkem a rovnou ji strčit do strojku. Strojkem pak hmotu projedete na nejširší, druhé a třetí nejširší nastavení. Poté ji přeložíte a skladem k válcům ji znovu projedete strojkem. Hmotu je dostatečně připravená tehdy, když se boky plátku příliš netřepí a je rovnoměrně lesklá.

TIP: Nikdy nekládejte hmotu do strojku přeložením vzhůru. Vzduch, který je mezi hmotou, nebude mít kam „utéct,“ a v hmotě tak mohou vzniknout vzduchové bublinky. Ty se nejspolehlivěji objeví až tehdy, když budete mít hotový a upečený výrobek.

Hmotu nezměkčujte tak, že ji „zmuchláte“ do koule a budete ji mačkat. Při takovém zpracování se do ní dostane pravděpodobně vzduch. Zejména u průhledné hmoty tento postup nedoporučuji.

Uchovávání hmoty

Hmotu, ať zpracovanou nebo ne, uchovávejte mimo dosah přímého slunce nebo velkého tepla. Ideální je skladování na místě se stálou teplotou a v uzavřené krabici. Pokud máte balení hmoty otevřené, stačí je dát do plastové krabičky (která s hmotou nereaguje – vyzkoušejte nejprve s kouskem hmoty. Je možné, že hmota bude plast leptat). Mně se výborně osvědčily i plechovky od sušenek – hmoty jsou v temnu a povrch kovu nepoleptají.

Uchování a znovuoživení caneů

Caney je při správném skladování možno uchovat i několik měsíců. Obecně se snažím caney ihned zpracovat, hmota je přeci jen vláčnější a snazší na zpracování. Nicméně pokud okamžité zpracování není možné, uchovávám caney v plastové průhledné krabici od zmrzliny (abych viděla, jaké v ní jsou uloženy). Před uložením je obvykle zabalím do papíru na pečení, aby nevysychaly. Pozor! Nepoužívejte k těmto účelům běžný papír, který odsaje plasticizéry z hmoty. Poznáte to podle flíčků, které po chvíli (v řádu hodin) budou na papíru. Mnoho lidí uchovává své roličky např. v krabičkách od šroubků nebo korálků. Postaví je vertikálně – tak, aby byly vidět vzory. Také je doporučováno uchování hmoty v lednici. Je pravdou, že se tím zamezí vysychání hmot. Po vyjmutí z lednice se ale roličky orosí, je proto dobré nechat je oschnout při pokojové teplotě a před zpracováním otřít ubrouskem.

Opětovné zahřátí hmoty před dalším použitím je velmi důležité. Pokud nebude rolička dobře zpracovaná, bude se drobit nebo prskat. Existuje řada způsobů, od vkládání roliček pod oblečení, vteřinového zahřátí pod lampičkou, či chvilkového strčení do rozehřáté trouby. Já obvykle roličku vyndám z krabičky, nechám ji při pokojové teplotě a poté ji prsty zlehka pomačkám a poválím v dlaních. Pokud chci vzor menší, využiji redukování válečku zároveň k jeho prohřátí.

Blendování aneb přechody barev

Blendování neboli vytváření přechodů barev je technika, kterou objevila Judith Skinner a v angličtině se proto jmenuje *skinner blending*. V češtině tak jde o patvar, nicméně celkem vžitý. Pro mě osobně je nejvíce vystihující výraz „vpíjení barev do sebe“. Existuje nekonečná řada způsobů, jak dvě (nebo více) hmoty do sebe „zapít“. Některé ze způsobů jsou ukázány na konkrétní výrobě roliček. Vzhledem k tomu, že jsem již obecně postup blendování popisovala ve své předchozí knize, odkáží vás jen na konkrétní projekty a postup nebudu již opakovat. Blendování naleznete např. u caneů *Spirálka blendovaná (str. 34)*. Blendování tří barev najdete u *Proužků blendovaných (str. 20)*.

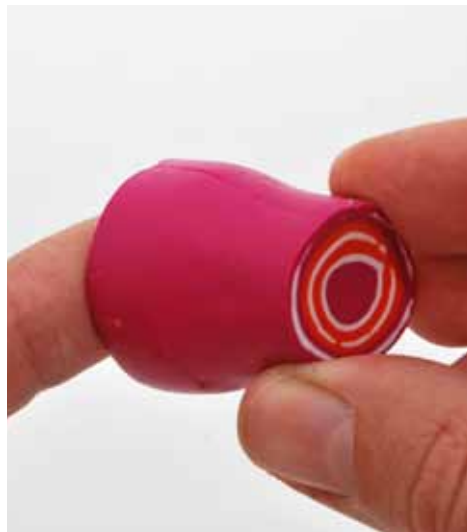
Redukování pravidelných caneů

Při tvorbě caneů je nejvýznamnějším počinem, po samotném vytvoření vzoru, váleček zredukovat do vhodné velikosti a zároveň jej nezdeformovat. Základní pravidlo zní, že „není cesta zpátky“. Jakmile hranolek či váleček jednou zmenšíte, už ho nikdy nezvětšíte. Při redukcí většinou po odkrojení prvního proužku vzor nebude pravidelný. Nepanikařte, to je celkem běžné. Odkrojte několik dalších proužků, nebo cane rozpulte a uvidíte ten „správný“ vzor. Čím více caneů zredukujete, tím menší okraje budete muset použít jako scrap (zbytky a odkrojky hmoty, kterým se vyplňují např. korálky) pro korálky.

U všech typů redukování je třeba, aby hmota byla na všech místech roličky (hranolku) stejně zpracovaná – tedy stejně teplá a vláčná. To je základ úspěchu, kterým docílíte, že motýlek bude mít všechna křídla stejně velká a dívka nebude mít jedno oko přivřené a druhé doširoka otevřené (tedy pokud to tak nechcete). Vytváříte-li jednoduchou roličku a ihned ji zredukujete, hmota bude stejnoměrně zahřátá. Pokud je vzor složitější a jeho seskládání trvalo déle nebo cane chcete zredukovat po určité době, musíte jej, jak už bylo napsáno, nejprve stejnoměrně zahřát. Většinou k tomu postačí prosté poválení v dlaních a pomačkání v prstech. Ke zvládnutí také pomohou pohyby válečku na jedné straně k sobě, na druhé od sebe (viz obrázek *Redukování trojúhelníkového caneů, str. 13*).

Redukování kulatého caneu (válečku, roličky)

Cane nejprve prohřejte a dále palci a ukazováky vytvarujte až do průměru válečku, kterého chcete docílit. To samé opakujte i na druhé straně. Vznikne tak váleček na koncích zúžený. Nyní buď prsty postupujte dále, nebo dlaní zbytek válečku rozválejte až do průměru, který je na koncích. Řada lidí používá i redukování od středu (tzn. že nejprve zúží střed, a pak postupně zužují cane do krajů) a vytvoří tak jakési přesýpací hodiny. Tuto techniku však kvůli většímu „odpadu“ na koncích nepoužívám.

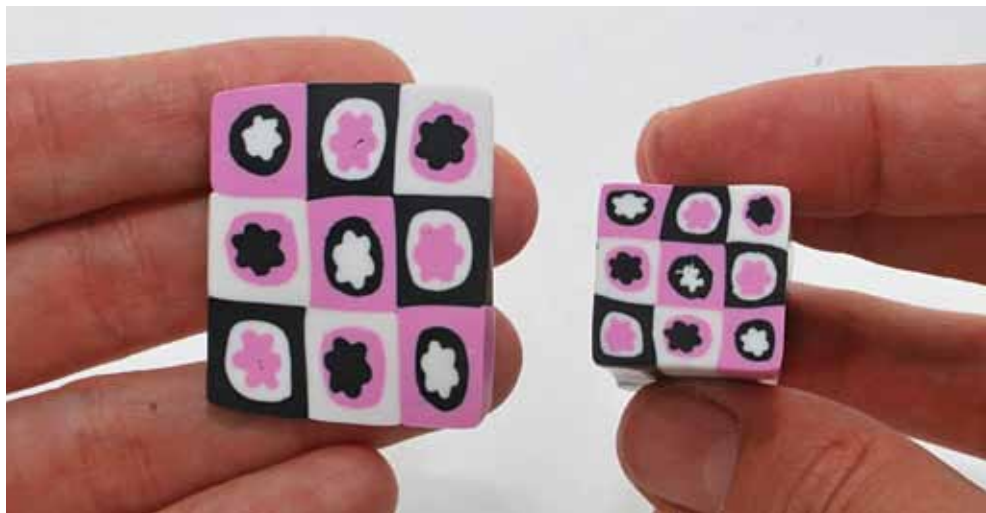

Základní postupy

Redukování hranatého caneu (hranolku)

Hranolek nejprve pomačkáním prohřejte. Pokud je váleček krátký, je lépe ho redukovat tlakem dlaní. Poté válečkem poválejte jednu ze stran a otočte o 45° tzn. na sousední stranu. Tento postup stále dokola opakujte. Pokud používáte váleček s rukojetí (mně se pro redukování nejlépe osvědčil), jednou rukou přejíždějte hmotu, přičemž druhou rukou za váleček současně tahejte. Redukování tak výrazně urychlíte. Občas hranolek vezměte do rukou a pohybujte jimi k sobě a od sebe za konce hranolku a současně jej lehce protahujte.

Redukování trojúhelníkového cane

Redukování tohoto typu cane u využijete zejména při redukci základního kaleidoskopového dílu. Jde v podstatě o velmi podobný postup jako u redukce hranolku s tím rozdílem, že trojúhelník si nemůžete pořádně „opřít“ o podložku. Na prohřátí použijte stejnou techniku jako u všech ostatních caneů. U tohoto cane u více než u jiných využijte kroucení rukou k sobě a od sebe. Dále můžete použít váleček (s rukojetí je vhodnější). Cane si položte k hraně stolu, abyste k němu dobře mohli a poválekem jednu stranu. Otočte hranolek na další stranu a tak postupujte dokola. Mezitím občas hranolek protáhněte pohybem rukou k sobě a od sebe.

Práce s nepravidelným canem

Nepravidelné caney (např. kytičky s lístky a další potouchlosti) vypadají na korálcích krásně, nicméně jsou trochu obtížnější na zpracování.

Redukování nepravidelného caneu

Nepravidelný vzor je možné obalit tenkou vrstvou dětské modelíny na bázi vody (Play Doh) a na zbytek obalení použít scrap (zbytky hmoty). Roličku pak snadno zredukujete a odstraníte scrap i s modelínou. Pokud chcete péct plátky, můžete upéct celý váleček (bez oddělení modelíny a scrapu). Play Doh se pečením vysuší a pak ji i se scrapem snadno odloupnete.

Obalování průhlednou hmotou

Obalením vzoru do průhledné hmoty zajistíte, aby se ve válečku při krájení nezdeformoval a zároveň se dal zredukovat. Při krájení tenkých plátek po upečení transparentní hmota zprůhlední a vynikne vzor. Použijte k tomu vytvarované „špalíčky“ průhledné hmoty a následně plátek, kterým celou roličku obalíte.

Krájení na plátky

Ukrojit stejnoměrný plátek může být trochu obtížné, ale chce to jen trochu cviku. Technika je taková, že musíte na cane koukat jakoby shora, tzn. vidíte jen úzkou linku nože mezi prsty. Pokud vidíte plochu nože, potom pravděpodobně ukrojíte plátek, který nahoře bude užší než dole či obráceně. Existují i různé pomůcky, které vám mohou pomoci (např. kovový stojánek na pečení korálků), ale není nad to, když se naučíte krájet bez pomůcek.

Pokud chcete nakrájet několik stejně širokých plátků (např. když potřebujete plátky pokrýt větší plochu nebo na stejné náušnice), pomůže vám cokoliv, co má stejnoměrně za sebou zářezy. Může to být hřeben, pravítko s vystouplými ryskami či pomůcka Marxit.

V hlavní roli roličky

Proužky na scénu!

Proužky mají nekonečně mnoho možností použití a alespoň několik z nich vám zde představím.

Proužky stejnoměrné

Materiál:

Na každý z hranolků budete potřebovat cca polovinu balíčku hmoty dvou barev.

1. Ze změkčené hmoty vytvořte plátky na nejsilnější nastavení. Z hmoty uřízněte plátky (zde plátky o rozměru 4 × 4 cm). Z tohoto množství vykrájíte šest plátků od každé barvy.

2. Nyní začněte vrstvit plátky na sebe a střídejte barvy. Na cane se silnějšími plátky jsem použila tři a tři plátky od jednotlivých barev.

3. Druhou polovinu plátků použijte na proužky tenčí. Vždy dva kontrastní plátky projedte na nejširší nastavení strojku.

4. Po navrstvení všech plátků cane v polovině rozřízněte a půlky položte na sebe.

5. Plátek poté rozkrojte a vrstvěte na sebe, jako u silnějších proužků.

TIP: Platí, že čím vyšší cane, tím se ušetří práce s krájením mnoha tenkých plátků.

Proužky rozšiřující – ztenčující se

Materiál:

Na každý z hranolků budete potřebovat cca polovinu balíčku hmoty dvou barev.

1. Ze zpracované hmoty dvou barev (zde modrá a bílá) projeté na nejširší nastavení ukrojíte plátky stejné velikosti (zde 5 × 5 cm). Zbytky hmoty projedte každý zvlášť na nastavení o stupeň nižší a znovu ukrojíte od každé hmoty plátek. Takto postupujte na celkem pět nastavení. Plátky skládejte do řady bílé (zleva) od nejširší po nejtenčí a modrou naopak od nejtenčí (zleva) po nejširší.

2. Nyní začněte vrstvit vždy bílý a následně modrý plátek tak, jak je máte ve dvojicích položené. Budete tak začínat nejširším bílým a nejtenčím modrým plátkem. Takto postupujte, až všechny plátky navrstvíte.

3. S vytvořeným hranolkem máte možnost dále si „pohrát“ tím, jak poskládáte ukrojené plátky za sebou. Na obrázcích jsou kladené za sebou ve stejném sledu a plátky zrcadlově poskládané.

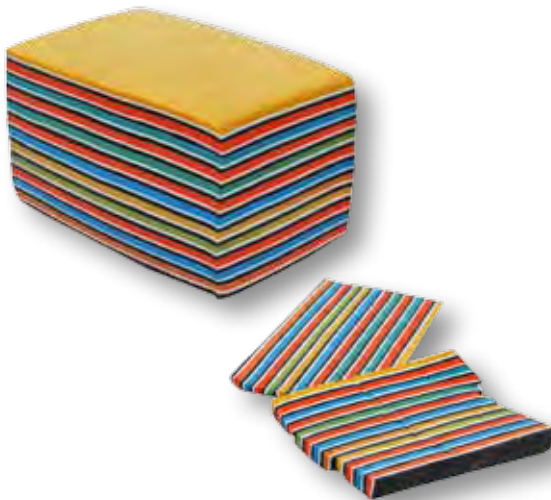

TIP: K „vyrobení“ pravidelných vrstev použijte čtvercové vykrajovátko, ušetříte si tak nepříjemnosti s nestejně velkými plátky a nutností jejich odkrojení.

Proužky blendované

Materiál:

- $\frac{1}{3}$ kostičky třech hmot různých barev (které jsou dostatečně kontrastní, aby vypadaly hezky blendované).
- $\frac{1}{2}$ kostičky bílé a černé hmoty

1. Z každé z barevných hmot si vytvořte plátek cca 4 cm široký (nebo tak široký, aby se vám tři takové proužky poskládaly vedle sebe a mohli jste je bez potíží vložit do strojku). Začátky proužků ukrojte do roviny.

2. Hmoty položte těsně vedle sebe (mohou se i malinko překrývat) a poválejte je válečkem, aby se spojily.

3. Proužky přehněte, ještě jednou poválejte a vložte do strojku na nejširší nastavení.

4. Proužky vkládejte vždy svisle k válcům. Hmoty se postupně začnou do sebe „zapíjet“ a vytvářet barevné přechody.